

DAGENS NYHETER.

FREDAG 30 DECEMBER 2016 SVERIGES STÖRSTA MORGONTIDNING ● GRUNDAD 1864 ● PRIS 40 KRONOR

Hörvärt.
DN Kultur tipsar
om de bästa
poddarna.

Kultur 4-5

Quiz. Vad minns du av filmåret
som gått? Kultur 8-9

Så blir 2017. Fredrik
Nostragedamus siar
om framtiden.

Kultur 2

Foto: Poo Olsson, Alamy, TT, Triart, IBL

USA utvisar 35 ryska tjänstemän

- Sanktioner efter hackerattackerna
- Kan skapa problem för Donald Trump

USA utvisar 35 ryska tjänstemän och stänger ned två ryska anläggningar i New York och i Maryland.

President Barack Obama sätter därmed ned foten efter de misstänkta hackerattackerna i samband med presidentvalet.

Tjänstemännen, som enligt Obama arbetar för den ryska underrätt-

elsetjänsten, får 72 timmar på sig att lämna landet, rapporterar flera amerikanska medier.

”Nu väntar en tilltagande kris i relationerna mellan Ryssland och USA, såväl som en intern konflikt i Republikanerna där Trump är relativt ensam som Putinvän”, skriver DN:s Martin Gelin. **Världen 19**

Världen

När nu Obama strax ska tacka för sig är det som en av de mest populära presidenterna efter åtta år vid makten.

DN:s korrespondent **Sanna Torén Björling** summerar Barack Obamas åtta år i Vita huset. **Världen 16-17**

Nyheter

Magdalena Andersson (S)

Växande klyftor oroar Andersson

–I länder som dras isär riskerar man att få politiska rörelser som vill backa snarare än gå framåt, säger finansminister Magdalena Andersson (S), som oroas av de växande klyftorna i samhället.

Nyheter 12-13

Världen

Avtal ger hopp om nya samtal

Den syriska oppositionen välkomnar avtalet om ett landsomfattande eldupphör som Ryssland och Turkiet enats om. Om vapenvilan håller är tanken att det ska leda till nya fredssamtal. **Världen 21**

Nyheter

46-åring åtalas för folkrättsbrott

En 46-årig man som sedan 2013 bor i Sverige har åtalats misstänkt för grovt folkrättsbrott i Syrien. Mannen misstänks ha deltagit i avrättningen av sju soldater. **Nyheter 10**

Foto: Paul Hansen

”Jag saknar att simma och cykla. Sådana enkla saker”, säger livstidsdömde Kaj Linna som nu beviljats resning.

Linna efter HD-beskedet: ”Det är en väldig lättnad”

- Livstidsdomen om Kalamarksmordet provas igen

När beskedet kommer att Högsta domstolen beviljat resning spricker Kaj Linna upp i ett av de få leenden han visat de senaste tolv åren.

–Det är en väldig lättnad, men det känns lite konstigt fortfarande, säger den livstidsdömde 54-åringen

till DN:s Stefan Lisinski som är med på Norrtäljeanstalten när HD:s beslut kommer på torsdagsmorgonen. Med stor sannolikhet innebär det att Linna blir en fri man.

Kaj Linna dömdes 2004 mot sitt nekande till livstids fängelse för det

uppmärksammade Kalamarksmordet. Stefan Lisinski var först med att granska fallet – och upptäckte flera felaktigheter. DN:s uppgifter har ingått i HD:s nya prövning.

Kaj Linna kan få ett stort skadestånd om han frikänns. **Nyheter 8-9**

Nu finns vårens alla resor på sj.se!
Stockholm → Oslo fr. 195:-

Gäller för ej ombokningsbar resa i 2 klass SJ Snabbtåg fr. 195:-, 1 klass fr. 295:-, SJ InterCity/Regional fr. 95:-. Begränsat antal biljetter.

Livstidsdömd beviljas resning.

Linna har stor chans att gå fri

Livstidsdömde Kaj Linna beviljas resning i det mycket uppmärksammade Kalamarksmordet som han fälldes för 2004. DN:s reporter Stefan Lisinski var först med att börja granska fallet – och upptäckte flera fel. DN:s uppgifter har ingått i Högsta domstolens nya prövning.

Ossi Carp

ossi.carp@dn.se

● – Beslutet betyder att den bevisning man hade från början är delvis vingklippt eftersom Linna dömts enbart på ett enda vittnes uppgifter och detta har vi riktat in oss på hela tiden. Jag har inte hunnit identifiera exakt vad det är som avgjort saken för HD den här gången, säger Kaj Linnas advokat Thomas Magnusson.

Högsta domstolen godtar Kaj Linnas ansökan om att ompröva den tidigare domen för mord och grovt rån samt skadestånd till brotts-offret. Målet kommer att tas upp på nytt av hovrätten.

För tolv år sedan, på dagen exakt, meddelade Luleå tingsrätt att Kaj Linna gjort sig skyldig till grovt rån och mord. Två bröder på en gård i Kalamark hade misshandlats svårt den 14 april 2004 och en av dem hade avlidit. Hovrätten för övre Norrland fastställde domen några månader senare och Linna har två gånger tidigare försökt få resning i ärendet.

Den överlevande brodern pekade tidigt ut en gärningsman – en man som gjort affärer med bröderna och upplevdes som hotfull av dem. Den utpekade mannen hänvisade i sin tur poliserna till ”Nils” som skulle veta mer om Linnas skuld. Läs mer om turerna kring fallet i artikeln här intill.

”Nils” berättelse haltar och har luckor som många anser borde

fått åklagare och polis att utreda fallet mer förutsättningslöst. DN:s reporter Stefan Lisinski har med hjälp av expertis, som aldrig togs till vara i utredningen, kunnat visa att saker som avstånd, tidpunkter, mobilmaster, snötäcke och väglag talar för att Linna är oskyldig, att den verkliga mördaren är på fri fot.

DN:s uppgifter har ingått i Högsta domstolens nya prövning. ”Den osäkerhet som nu har uppkommit när det gäller tilltron till och tillförlitligheten av [Nils] uppgifter får betydelse för bevisvärdet av hans ut-saga. Det finns mot den nu angivna bakgrunden, och med beaktande av att straffet har bestämts till livstids fängelse, synnerliga skäl att på nytt pröva frågan om KL har förövat brotten”, skriver Högsta domstolen.

Nu går ärendet tillbaka till hovrätten där en åklagare får avgöra om tingsrättens dom ska ändras eller stå fast. Därefter prövas åklagarens yttrande av domstolen. Riksåklagaren motsatte sig att bevilja resning tidigare i år och såväl 2006 som 2010 gick HD på RÅ:s linje, men till skillnad från nu var HD:s fem justitieråd oeniga den senaste gången, med tre röster mot två.

– Vad som krävs för att tippa över för att bevilja resning är en bedömningsfråga. Här har HD kommit fram till att det finns resningsskäl. Jag har stor respekt för den bedömningen. Vi har gjort olika bedömningar, men jag har en annan roll som part och HD gör den slutliga sammanvägda bedömningen, säger riksåklagaren Anders Perklev.

som efter många turer frikänts för mordet på sin man och nu kräver mångmiljonbelopp i ersättning från staten. Laura Ervo säger att även Kaj Linna kan räkna med en mycket hög ersättning om han frikänns.

Innebär resningen ett underkännande av HD:s tidigare beslut eller av hans tidigare försvar?

– Nej, inte nödvändigtvis. Det är fråga om nya omständigheter. Självklart gör även försvaret sitt bästa att utreda allt som finns så bra som möjligt, säger Laura Ervo. **DN**

Brodern Erik Engström gratulerar Kaj Linna på Norrtäljeanstalten efter att han fått bifall på sin resningsansökan

”Jag drömmer om att

Kaj Linna spricker upp i ett av de få leenden han visat under de senaste tolv åren. Nu drömmer han om att få simma, cyklar och återknyta kontakten med sina närmaste. Men än återstår mycket arbete innan han kan räkna sig som en fri man.

Stefan Lisinski

stefan.lisinski@dn.se

● Det är morgon utanför Norrtäljeanstalten. Vi väntar på resningsbeslutet från Högsta domstolen. Kaj Linnas bror Erik trampar nervöst omkring. Kvällen innan skrev han på Facebook: ”Äntligen kommer rättvisa att skipas”. Men han är långt ifrån säker på utgången.

Resningsansökan är visserligen stark, anser de flesta. Den är skriven av advokat Thomas Magnusson med nytt material som tagits fram av brottsutredarna Janne Olsson och Peter Karlsson. Det är så kallat ”nya omständigheter” som behövs för att övertyga Högsta domstolen.

Men alla vet också att Högsta domstolen är extremt svår att övertyga. De beviljade resningsfallen är lätt räknade. Och Kaj Linna hade redan misslyckats två gånger.

Storebror Erik har rest från Sandviken för att vara med som stöd för sin lillebror. Om det blir avslag även denna gång kommer det att bli en deprimerande träff.

I maj 2006 hade DN börjat kritiskt granska rånmordet i Kalamark och domarna mot Kaj Linna. Tidigare hade tidningen skrivit några notiser om rånmordet och den misstänkte, senare den dömda ”42-aringen”, som han kallades. Under årens lopp har DN publicerat ett 60-tal artiklar om fallet.

Klockan 08:45 kommer så beslutet. ”Högsta domstolen bifaller Kaj Linnas ansökan om resning...”

Erik skrattar högt och lättat. Det här blir ett trevligt möte med lillbrorsan.

Besöksrummet har julgran och lek-saker för barn som besöker fängslade föräldrar. Kaj Linna, som hunnit bli 54 år, förs in som den fänge han fortfarande är, i kriminalvårdens kläder och tofflor.

Men han är glad, mycket glad och kramar om sin bror.

– Det är en väldig lättnad, men det känns lite konstigt fortfarande.

Men kvarnarna ska mala innan något mer kommer att hända. En ny åklagare ska förbereda en ny

rättegång om rånmordet i Kalamark. Kaj Linna tror att åklagaren får det svårt.

– Att ha en rättegång igen kan bli en cirkus. Då skulle åklagaren behöva luta sig mot ett vittne som alla vet ljuger. Det skulle bli parodi, säger han.

Högsta domstolens resningsbeslut handlar mest om nyckelvittnet, som i DN har kallats Nils. HD skriver att Nils ”vittnesmål har varit avgörande för den fällande domen. Den osäkerhet som nu har uppkommit när det gäller tilltron till och tillförlitligheten av hans uppgifter får betydelse för bevisvärdet av hans utsaga”.

Kaj Linna är övertygad om att det nu är en tidsfråga innan han är friad från anklagelserna om rånmordet.

Har du några framtidsplaner nu?

– Jag har många tankar. Jag behöver framför allt återknyta kontakterna med dem som står mig allra närmast.

Vad saknar du mest?

– Kvinnor, föreslår Erik och skrat-tar.

– Njae, kvinnligt sällskap är en sak, kontrar Kaj.

– Men jag saknar barn, djur och natur. Att simma och cykla. Sådana enkla saker.

i Högsta domstolen.

Foto: Paul Hansen

simma och cykla”

HD:s beslut innebär också att rånmordet i Kalamark inte längre räknas som uppklarat.

– Det är upp till polisen att lösa det här. Det är ju svårare nu, men det finns saker att jobba med, säger Kaj.

Han tänker på flera av de uppgifter som hans advokat Thomas Magnusson har tagit fram i resningsansökan, till exempel likheten med ett mord i Långared år 2011. Men också varför huvudvittnet, som vi kallar Nils, har lämnat så många felaktiga uppgifter. När tingsrätten dömde Kaj Linna undrade domstolen om inte Nils anklagade Kaj Linna för att skydda någon annan.

– Det är nog många som är nervösa nu, tror Kaj Linna.

Vad trodde du själv när du blev dömd. Tänkte du att du skulle komma ut igen?

– Jag minns när jag hamnade i E-huset på Kumla sommaren 2005 tillsammans med en massa långtidsdömda. Jag sade gång på gång att jag är ute igen före jul. De bara skrattade åt mig. Jag fick smeknamnet ”Besökaren”, berättar Kaj.

I dag är han den i Sverige som suttit längst på anstalt och sedan beviljats resning. Han greps den 1 juli

Fakta. DN:s rapportering

24 april 2004. DN berättar i en notis att en man i 40-årsåldern är anhållen i sin frånvaro för rånmordet i Kalamark. Det är första gången vi nämner Kaj Linna.

14 juni 2006. DN inleder en stor kritisk granskning av fallet. ”Falsk vittnesuppgift fällde Kaj Linna för mord”

6 december 2006. Kaj Linna fick avslag på sin första resningsansökan.

2 februari 2009. DN avslöjar att dna-bevis som inte stämde på Kaj Linna hade undanhållits.

14 november 2013. DN berättar om utredarna Jan Olsson och Peter Karlsson som anlitats av Kaj Linnas advokat.

25 juni 2015. Kaj Linnas advokat Thomas Magnusson arbetar med ny resningsansökan.

29 december 2016. Högsta domstolen beviljar resning.

2004 och har inte varit utanför murarna sedan dess. För ett antal år sedan fick han erbjudanden om så kallade lufthålspemissioner, alltså att få röra sig i samhället tillsammans med personal från kriminalvården.

Kaj Linna tyckte det var förnedrande att vara ute bland folk tillsammans med fångvaktare. Kriminalvården erbjöd honom civila väktare och att de kunde hålla diskret koll på honom från en bil. Kaj Linna var inte intresserad.

Han har inte heller velat få sitt livstidsstraff tidsbegränsat. Enligt reglerna får en livstidsdömd ansöka om tidsbegränsning när tio år är avtjänade. Kaj Linna har inte gjort någon ansökan och vill inte heller göra det.

Nu verkar den frågan inte längre vara aktuell. Kaj Linna hoppas nu att den kommande tiden på anstalt ska fungera lite enklare än vad det gjort på senare tid. Han har haft ständiga problem med att kunna tala i telefon med sin anhöriga.

– De restriktioner jag har i dag är hårdare än när jag satt häktad för mordet. Repressionen har blivit mycket värre på svenska anstalter, säger han.

Den överlevande brodern pekade ut annan gärningsman

Det var ett särskilt brutalt mord. Till en början pekade det mesta mot helt andra gärningsmän än Kaj Linna.

● Fredag förmiddag den 16 april 2004 hittade kvinnan från hemtjänsten den skadade mannen på hans gård i Kalamark ett par mil väster om Piteå. Han låg bunden på golvet i köket med ett stort sår i pannan. Efter överfallet på onsdagskvällen hade han lyckats kravla sig ut från sängen i sovrummet. Men när han försökt resa sig upp hade det gått runt i huvudet.

Mannen, som dessutom är handikappad efter en stroke, befriades från snörena som hållit honom bunden. Han fick hjälp upp på en stol och fick ett glas vatten.

Han var orolig för sin äldre bror som under onsdagskvällen hade gått ut i lagården – och inte återvänt.

Den maskerade gärningsmannen hade visat upp en påk.

– Ser du, det är blod på den här påken, och mer blod ska det bli. Vars är kassaskåpet? hade han skrikit innan han slog till mannen i huvudet.

Sedan blev han bunden och blev liggande i ett och ett halvt dygn innan han hittades av kvinnan från hemtjänsten.

När ambulanspersonalen kom följde hon dem ut till ladugården. Där möttes de av en syn som ständigt återkommer i hennes minne, trots att hon försökt att glömma. På golvet låg en hög med tunga fodersäckar och ovanpå alltihop en upp-och-nedvänd skottkärra. Under alltihop stack broderns stövlar fram.

Det visade sig att han var bunden och tejpad, över armar, ben och mun.

Bara detta hade räckt för att kväva honom, men förmodligen var han då redan död. Han hade fått minst åtta hårda slag i skallen med ett trubbigt föremål. Alla slag hade träffat på samma ställe, vilket talar för att mördaren slog och slog, medan offret låg helt still på marken.

Det var helt enkelt ett ovanligt brutalt mord som inte bara kan förklaras av plötslig aggressivitet. Brodern var en kortväxt man, strax under 60 år. Det är svårt att tro att han kan ha utgjort något fysiskt hot för en angripare.

Men vem kunde göra något så fruktansvärt? Den skadade mannen i köket hade svaret från början. Redan när han blivit hjälpt upp på stolen i köket berättade han att det var Bertil som överfallit honom.

Bröderna hade haft affärer med Bertil under många år. De hade köpt kassaskåp, brandsläckare och mycket annat av Bertil och de hade betalat mycket stora summor. Lite väl stora summor, kan man tycka,

Ladan där den ena brodern hittades död står nu öde. Foto: Sofia Runarsdotter

men Bertil hade på något sätt övertygat bröderna om att detta var goda affärer. Bröderna betalade, åtminstone till en början. Men till sist tröttnade de. Bertil gav sig aldrig, han ville ständigt ha nya pengar. Till sist hotade bröderna med polis.

I februari 2004, några månader före rånmordet, blev bröderna uppringda av Nils. Han presenterade sig som ombud för Bertil och föreslog nu att bröderna skulle gå med på en slutuppgörelse så att de en gång för alla skulle slippa Bertils krav.

Uppgårelsen skulle dock kosta dem 140 000 kronor extra. Varför bröderna skulle betala sådana summor har aldrig framgått i utredningen. Men de övertygades ändå om att detta var en bra affär och dessutom skulle de slippa alla vidare transaktioner med den besvärlige Bertil.

Drygt två månader före rånmordet, anlände Nils till bröderna. Han kördes dit av sin pappa som väntade kvar i bilen på gårdsplanen medan Nils gjorde upp med bröderna. De betalade med kontanta pengar som de hämtat ut från banken. Äntligen hade de blivit av med Bertil, tänkte bröderna.

Men sittande vid sitt köksbord, två månader senare, berättar den överlevande brodern att det var Bertil som åter kom på besök, mördade hans bror och misshandlade honom.

Det tidiga vittnesmålet fick polisen att göra ... ingenting. Samtidigt som nyheten om det brutala rånmordet kablades ut i medierna satt Bertil hemma i sin lägenhet och följde rapporteringen. Han fick svår ångest och kontaktade Nils. Telefonlistorna visar att de talade med varandra i timmar.

Först på söndagen kom polisen hem till Bertil. Han hade då suttit hemma och supit för att döva sin ångest. Han förstod varför poliserna hade kommit. Men, intygade han, det var inte han som anföll bröderna. Däremot visste han vem det var som låg bakom rånmordet i Kalamark.

Det var i detta läge som Kaj Linna kom in i utredningen. Bertil visste nämligen att han var den skyldige. För det hade hans vän Nils berättat.

Stefan Lisinski

Fotnot: Nils och Bertil heter i verkligheten något annat.